

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมิน

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) ประจำปีการศึกษา 2551 ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ครู และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม 9 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมค่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. กิจกรรมธนาคารขยะ
3. กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว
4. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม
5. กิจกรรมรีユス (Reuse)
6. กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle)
7. กิจกรรมดาวพิเศษ
8. กิจกรรมไทรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน
9. กิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ

โดยมีระเบียบวิธีดำเนินการ ดังนี้

รูปแบบการประเมิน

การประเมินกิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนทั้ง 9 กิจกรรม โดยใช้รูปแบบการประเมินของ สต๊ฟเฟิลบีม (Daneil Stufflebeam) หรือ CIPP Model ซึ่งได้กำหนดกรอบการประเมินกิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 กรอบการประเมินกิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการประเมิน	ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
ด้านสภาพแวดล้อม (Context) - ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 - นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ - นโยบายของสพฐ. สพท. และของโรงเรียน - จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา - ความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของประชาชน - ผลกระทบต่อสังคม - แนวทางการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	- ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการต่อนโยบายของรัฐบาลกระทรวง/สพฐ./สพท. โรงเรียน - ชุมชน ผลกระทบต่อสังคมและแนวทางการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	- ผู้บริหาร - ครูผู้ร่วมโครงการ - คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - ผู้นำชุมชน	- ระดับความคิดเห็น - พิจารณาจากระดับความคิดเห็นดังนี้ 4.51 - 5.00 มีความสอดคล้องหรือความพร้อมหรือผลการปฏิบัติได้มากที่สุด 3.51 - 4.50 มีความสอดคล้อง ๔ ได้มาก 2.51 - 3.50 มีความสอดคล้อง ๔ ได้ปานกลาง 1.51 - 2.50 มีความสอดคล้อง ๔ ได้น้อย 1.00 - 1.50 มีความสอดคล้อง ๔ ได้น้อยที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) - หลักสูตรการจัดกิจกรรม - บุคลากร - งบประมาณ - สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ - สถานที่ - ระยะเวลา	- ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และวิธีการ - ความเหมาะสมของบุคลากร / ผู้เข้าร่วมกิจกรรม - ความเหมาะสมของงบประมาณ - ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อ - ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม - ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	- ผู้บริหาร - ครูผู้ร่วมโครงการ - คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - ผู้นำชุมชน	- ระดับความคิดเห็น - พิจารณาจากระดับความคิดเห็นดังนี้ 4.51 - 5.00 มีความสอดคล้องหรือความพร้อมหรือผลการปฏิบัติได้มากที่สุด 3.51 - 4.50 มีความสอดคล้อง ไปได้มาก 2.51 - 3.50 มีความสอดคล้อง ไปได้ปานกลาง 1.51 - 2.50 มีความสอดคล้อง ไปได้น้อย 1.00 - 1.50 มีความสอดคล้อง ไปได้น้อยที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) - การเตรียมการ (Plan)	- ความเหมาะสมของแผนงานในการจัดกิจกรรมขั้นตอนและรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เชื่อได้ว่าสามารถเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้	- ครูผู้ร่วมกิจกรรม - นักเรียนที่ร่วมกิจกรรม	- ระดับความคิดเห็น - พิจารณาจากระดับความคิดเห็นดังนี้ 4.51 - 5.00 มีความสอดคล้องหรือความพร้อมหรือผลการปฏิบัติได้มากที่สุด 3.51 - 4.50 มีความสอดคล้อง ๑ ได้มาก 2.51 - 3.50 มีความสอดคล้อง ๑ ได้ปานกลาง 1.51 - 2.50 มีความสอดคล้อง ๑ ได้น้อย 1.00 - 1.50 มีความสอดคล้อง ๑ ได้น้อยที่สุด
- การดำเนินการ (Do)	- ความเหมาะสมของการใช้บุคลากรสถานที่สื่ออุปกรณ์ - ความเหมาะสมของขั้นตอนกิจกรรม - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมกับผู้จัดกิจกรรม - มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบล่วงหน้า	- ครูผู้ร่วมกิจกรรม - นักเรียนที่ร่วมกิจกรรม	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) - การประเมินผล (Check) - การปรับปรุงแก้ไข (Action)	- มีวิธีการประเมินผลหลายรูปแบบ ทั้งขณะฝึกอบรมรวมทั้งประเมินผลสรุปหลังการจัดกิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมาย - การนำผลการประเมินไปปรับปรุง		- ระดับความคิดเห็น - พิจารณาจากระดับความคิดเห็นดังนี้ 4.51 - 5.00 มีความสอดคล้องหรือความพร้อมหรือผลการปฏิบัติได้มากที่สุด 3.51 - 4.50 มีความสอดคล้อง ๑ ได้มาก 2.51 - 3.50
ด้านผลผลิตของโครงการ (Product)	- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาและกิจกรรม - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคล - การประเมินการจัดกิจกรรมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์	- ครูผู้ร่วมกิจกรรม - นักเรียนที่ร่วมกิจกรรม	มีความสอดคล้อง ๑ ได้ปานกลาง 1.51 - 2.50 มีความสอดคล้อง ๑ ได้น้อย 1.00 - 1.50 มีความสอดคล้อง ๑ ได้น้อยที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
คุณลักษณะเชิงอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของนักเรียน 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรู้สึกรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2. ด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	- มีการพัฒนาพฤติกรรมด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้ง 2 ด้าน	- ครูผู้ร่วมกิจกรรม - นักเรียนที่ร่วมกิจกรรม	- ระดับความคิดเห็น - พิจารณาจากระดับความคิดเห็นดังนี้ 4.51 - 5.00 มีความคิดรู้สึกต่อพฤติกรรมการปฏิบัติทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมระดับมากที่สุด 3.51 - 4.50 มีความคิดรู้สึกฯ ระดับมาก 2.51 - 3.50 มีความคิดรู้สึกฯ ระดับปานกลาง 1.51 - 2.50 มีความคิดรู้สึกฯ ระดับน้อย 1.00 - 1.50 มีความคิดรู้สึกฯ ระดับน้อยที่สุด
เพื่อประเมินประสิทธิผล การดำเนินงานของโครงการ - พฤติกรรมของนักเรียน - รางวัลเกียรติบัตร	- ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม - เกียรติบัตรและหลักฐานการได้รับรางวัลของนักเรียนครู และ โรงเรียน	- งานสารสนเทศ - ครูผู้รับผิดชอบ	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ตัวบ่งชี้	ผู้ให้ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
เพื่อประเมินประสิทธิผล การดำเนินงานของโครงการ - รางวัลเกียรติบัตร			- ระดับความคิดเห็น - พิจารณาจากระดับความคิดเห็นดังนี้ 4.51 - 5.00 มีความคิดรู้สึกต่อพฤติกรรม การปฏิบัติทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมระดับมากที่สุด 3.51 - 4.50 มีความคิดรู้สึกฯ ระดับมาก 2.51 - 3.50 มีความคิดรู้สึกฯ ระดับปานกลาง 1.51 - 2.50 มีความคิดรู้สึกฯ ระดับน้อย 1.00 - 1.50 มีความคิดรู้สึกฯ ระดับน้อยที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ครู โรงเรียนวัดไพรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) จำนวน 35 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,193 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน จำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไพรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) ที่เข้าร่วมกิจกรรม ปีการศึกษา 2551 แบ่งเป็น 2 กลุ่มเพราะเป็นผู้มีส่วนร่วมและผู้รับรู้ในการจัดและเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินด้านสภาพแวดล้อม และด้านปัจจัยเบื้องต้น ประกอบด้วย ครู จำนวน 35 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน จำนวน 25 คน (เนื่องจากประชากรมีน้อย จึงใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิตของโครงการ และคุณลักษณะในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน ประกอบด้วย ครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไพรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,193 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 35 คน (ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไพรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) จำนวน 263 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง 22% ของจำนวนประชากรทั้งหมดแล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 จำนวนประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นันทิวงกรราษฎร์บำรุง) ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,193 คน กำหนดสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง 22% ของจำนวนประชากรทั้งหมด

$$\begin{aligned}
 \text{การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดย} &= \frac{22}{100} \times 1,193 \\
 &= 262.5 \\
 \text{ได้จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง} &= 263 \quad \text{คน}
 \end{aligned}$$

2.2 วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น การเลือกจำนวนประชากรและสมาชิกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นันทิวงกรราษฎร์บำรุง) ปีการศึกษา 2551 กลุ่มตัวอย่าง กระทำโดยการนำรายชื่อของนักเรียน แต่ละห้องในแต่ละระดับชั้นเรียน มารวมกันแล้วสุ่มหยิบให้ได้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นเรียนดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	จำนวนสมาชิก	198	คน	$\frac{22}{100} \times 198$	กลุ่มตัวอย่าง	44	คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	จำนวนสมาชิก	197	คน	$\frac{22}{100} \times 197$	กลุ่มตัวอย่าง	43	คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	จำนวนสมาชิก	191	คน	$\frac{22}{100} \times 191$	กลุ่มตัวอย่าง	42	คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	จำนวนสมาชิก	196	คน	$\frac{22}{100} \times 196$	กลุ่มตัวอย่าง	43	คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวนสมาชิก	198	คน	$\frac{22}{100} \times 198$	กลุ่มตัวอย่าง	44	คน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวนสมาชิก	213	คน	$\frac{22}{100} \times 213$	กลุ่มตัวอย่าง	47	คน
จำนวนสมาชิกทั้งหมด		1,193	คน		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	263	คน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ประกอบด้วย ครู โรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นันทิวงกรราษฎร์บำรุง) จำนวน 35 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,193 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน จำนวน 25 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,253 คน

ตารางที่ 4 ข้อมูลแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครู และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

ลำดับ	กิจกรรม	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ครู	นักเรียน	ครู	นักเรียน
1	กิจกรรมค่ายรักษาสีสิ่งแวดล้อม	35	1,193	35	263
2	กิจกรรมธนาคารขยะ	35	1,193	35	263
3	กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว	35	1,193	35	263
4	กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม	35	1,193	35	263
5	กิจกรรมรีユス (Reuse)	35	1,193	35	263
6	กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle)	35	1,193	35	263
7	กิจกรรมดาวพิเศษ	35	1,193	35	263
8	กิจกรรมไทรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้า ลดโลกร้อน	35	1,193	35	263
9	กิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ	35	1,193	35	263

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ประเมินได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 5 ฉบับ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) สำหรับครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน เพื่อประเมินด้านสภาพแวดล้อมของกิจกรรม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) จำนวน 7 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) สำหรับครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นและทรัพยากรในการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) จำนวน 10 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) สำหรับครู และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินกระบวนการขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข ของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) จำนวน 9 กิจกรรม กิจกรรมละ 12 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามประเมินด้านผลผลิตของโครงการ (Product) สำหรับครูและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อประเมินผลผลิตของกิจกรรมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) จำนวน 9 กิจกรรม กิจกรรมละ 8 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามประเมินคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) สำหรับครูและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้สึกรักในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 2) ด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ด้านละ 20 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้างนี้ ผู้ประเมินสร้างแบบสอบถามประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน จำนวน 3 ด้าน ด้านละ 1 ฉบับ รวม 3 ฉบับ แบบประเมินผลผลิตของแต่ละกิจกรรม 9 กิจกรรม รวม 9 ฉบับ และแบบประเมินคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน จำนวน 2 ด้าน รวม 1 ฉบับ รวมทั้งหมด 13 ฉบับ

แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านผลผลิตของโครงการ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน
2. สร้างแบบสอบถามตามประเด็นการประเมิน เกณฑ์การประเมิน แล้วนำเกณฑ์ที่ใช้ประเมินตามที่กำหนดไว้มาขยายรายละเอียดตามประเด็นการประเมิน ตัวบ่งชี้ และผู้ให้ข้อมูล
3. นำแบบสอบถามให้ ครู ที่เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างประเด็นการประเมินกับเกณฑ์การประเมิน และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำ หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามตารางโครงสร้าง โดยพิจารณาค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดมะยมมิตรภาพ ที่ 55 ตำบลทิววัฒนา อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่ประชากร โรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนททิวารราษฎร์บำรุง) จำนวน 70 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้
  - 4.1 แบบประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ จำนวน 7 ข้อ เท่ากับ 0.8134
  - 4.2 แบบประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ จำนวน 10 ข้อ เท่ากับ 0.8437
  - 4.3 แบบประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ จำนวน 12 ข้อ เท่ากับ 0.8015
  - 4.4 แบบประเมินด้านผลผลิตของโครงการ (Output) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ฉบับละ 8 ข้อ โดยแยกกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม คือ

4.4.1 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมค่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม มีค่าความเชื่อมั่น
ทั้งฉบับเท่ากับ 0.7983

4.4.2 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมธนาคารขยะ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
เท่ากับ 0.7863

4.4.3 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมโรงเรียนสีเขียว มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
เท่ากับ 0.7462

4.4.4 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม
มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.7638

4.4.5 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมรีユス (Reuse) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
เท่ากับ 0.7561

4.4.6 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
เท่ากับ 0.7892

4.4.7 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมดาวพิเศษ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ
0.8103

4.4.8 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมไท่ไรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน มีค่า
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.7438

4.4.9 แบบประเมินผลผลิตกิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ
มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.8204

ผู้ประเมินได้กำหนดพฤติกรรมเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมนักเรียน 2 ด้าน ได้แก่
ด้านความรู้สึกรักในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กับด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์และพัฒนา
สิ่งแวดล้อม จากมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีจิตสำนึก
ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ซึ่งมี 2 ตัวบ่งชี้ โดยแบบประเมินที่ใช้ประเมินคุณลักษณะ
เชิงอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ได้ปรับปรุงมาจากแบบประเมินของโรงเรียนวัดไท่ไรใหญ่ (นนท
ทิวากรราษฎร์บำรุง) ซึ่งยึดแนวการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ ในมาตรฐานด้านผู้เรียน
จากมาตรฐานการศึกษาชาติ ของ สมศ. จำนวน 1 ฉบับ ที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดมะสงมิตรภาพ ที่ 55 ตำบลทิว
วัฒนา อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่
ประชากร โรงเรียนวัดไท่ไรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) จำนวน 70 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) ทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค
(Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.8789

สถิติที่ใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้ประเมินได้ทำการหาค่าความเชื่อถือได้ (reliability) และหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ดังนี้

4.5 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity)

ผู้ประเมินได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบด้านภาษาที่ใช้ การวางรูปแบบ ข้อความต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4.6 การทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) โดยนำแบบสอบถามดังกล่าวไปสอบถาม หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้วิธีหาความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 45)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทนค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k แทนจำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทนผลรวมของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทนคะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

การแปลความหมายว่าค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 เท่านั้นกล่าวคือ ถ้าเครื่องมือการวัดหรือแบบสอบถามใดมีประสิทธิภาพ ผู้ตอบย่อมจะสามารถตอบคำตอบที่คงที่คะแนนจากผลสอบแต่ละครั้งก็จะคงที่ ทำให้ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้จะใกล้เคียงกับ 1 หรือเท่ากับ 1 ในกรณีที่ไม่มี ความคลาดเคลื่อนเลย และในทางตรงกันข้ามแบบทดสอบใดที่ขาดความเที่ยง ค่าความเชื่อมั่นจะลดลงไปเรื่อยๆ จนเข้าใกล้ 0 (ศูนย์) และถ้าค่าความเชื่อมั่นเป็น 0 แล้ว ย่อมชี้ให้เห็นว่าแบบทดสอบนั้นไม่มีความเที่ยงเลย ดังนั้นแบบทดสอบที่ดีควรมีค่าความเชื่อมั่นอย่างน้อย 0.80

ลักษณะของแบบสอบถามการประเมินโครงการ

1. แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด หรือมีความพร้อมมากที่สุด หรือปฏิบัติได้มากที่สุด
4	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก หรือมีความพร้อมมาก หรือปฏิบัติได้มาก
3	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง หรือมีความพร้อมปานกลาง หรือปฏิบัติได้ปานกลาง
2	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย หรือมีความพร้อมน้อย หรือปฏิบัติได้น้อย
1	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด หรือมีความพร้อมน้อยที่สุด หรือปฏิบัติได้น้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้อง หรือความพร้อม หรือผลการปฏิบัติได้มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความสอดคล้อง หรือความพร้อม หรือผลการปฏิบัติได้มาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความสอดคล้อง หรือความพร้อม หรือผลการปฏิบัติได้ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความสอดคล้อง หรือความพร้อม หรือผลการปฏิบัติได้น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความสอดคล้อง หรือความพร้อม หรือผลการปฏิบัติได้น้อยที่สุด

2. แบบสอบถามคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมนักเรียน เป็นการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม วัดพฤติกรรมเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	มีความรู้สึกละและการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความรู้สึกละและการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีความรู้สึกละและการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีความรู้สึกละและการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีความรู้สึกละและการปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม กำหนดดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง	มีความคิดรู้สึกต่อพฤติกรรมการปฏิบัติทางการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม ระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50 หมายถึง	มีความคิดรู้สึกต่อพฤติกรรมการปฏิบัติทางการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม ระดับมาก
2.51 – 3.50 หมายถึง	มีความคิดรู้สึกต่อพฤติกรรมการปฏิบัติทางการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม ระดับปานกลาง
1.51 – 2.50 หมายถึง	มีความคิดรู้สึกต่อพฤติกรรมการปฏิบัติทางการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม ระดับน้อย
1.00 – 1.50 หมายถึง	มีความคิดรู้สึกต่อพฤติกรรมการปฏิบัติทางการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม ระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการติดตามและประเมินผล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมจากครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน
2. เก็บข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น หรือทรัพยากรในการดำเนินงาน จากครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชนที่เป็นบุคคลภายนอก
3. เก็บข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินงาน จากครู และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 กิจกรรม
4. เก็บข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการ จากครู และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมสิ้นสุดลงแล้ว จำนวน 9 กิจกรรม
5. เก็บข้อมูลด้านคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน 2 ด้าน จากครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม หลังจากสิ้นสุดกิจกรรมตามโครงการ 9 กิจกรรม
6. เก็บข้อมูลสถิติของนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม หลังดำเนินการ
7. เก็บข้อมูลจำนวนรางวัล เกียรติบัตร หรือการยกย่องชมเชยที่โรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียนได้รับ จากครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าจัดกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามตารางโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้ค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) Cronbach

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์การให้คะแนน และแปลผลค่าเฉลี่ย

1. การให้คะแนนแบบประเมิน และการแปลผลค่าเฉลี่ย จากแบบประเมินที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น มีเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

1.1 แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ให้ความหมายของคะแนน ดังนี้

<u>คะแนน</u>	<u>ความหมาย</u>
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

1.2 ใช้เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
4.51- 5.00	มากที่สุด
3.51- 4.50	มาก
2.51- 3.50	ปานกลาง
1.51- 2.50	น้อย
1.00- 1.50	น้อยที่สุด

2. เกณฑ์การให้คะแนน ตามแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน/โครงการ ตามแบบของโรงเรียน มีดังนี้

2.1 การประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ ให้คะแนนตามความหมายนี้

<u>คะแนน</u>	<u>ความหมาย</u>
1	เมื่อประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 60
2	เมื่อประเมินแล้วอยู่ในระดับร้อยละ 60-69
3	เมื่อประเมินแล้วอยู่ในระดับร้อยละ 70-79
4	เมื่อประเมินแล้วอยู่ในระดับร้อยละ 80-89
5	เมื่อประเมินแล้วอยู่ในระดับร้อยละ 90 ขึ้นไป

2.2 การแปลผลค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	คือ	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	คือ	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	คือ	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

หาค่าเฉลี่ยประชากร โดยใช้สูตร

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	คือ	ค่าเฉลี่ย
	X	คือ	ข้อมูลแต่ละตัว
	Σ	คือ	ผลรวมของ
	N	คือ	จำนวนข้อมูล

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	คือ	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	คือ	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน
	$(\sum X)^2$	คือ	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	คือ	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(ล้วน และ อังคณา สายยศ, 2538 : 198)

2. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามตารางโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยใช้ดัชนี

ความสอดคล้อง IOC (Index of Consistency)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของโครงการ
	$\sum R$	แทนผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้ค่าความสอดคล้องภายในแบบ สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) วิธีหาความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 45)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทนค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k แทนจำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทนผลรวมของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทนคะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ